

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravnitvju v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez pose-
bne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Pesameane liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Glas sv. očeta Leona XIII. o največji nevarnosti sedanjih dni!

Zgodovina vsega človeštva prejasno kaže, da se ljudem zmiraj hujše godi, čem dalje od Boga bežijo. Pred blizu 2000 leti so v toliko in v vsestransko nesrečo zagreznjeni bili, da je pagansk modrijan djal: človek si ne more pomagati, Bog sam mora priti, le on zamore še pomagati. In zares, Bog sam je prišel obupajočemu človeštvu na pomoč, večni Sin božji je postal sin človekov, angeljčki božji so pa veselo zapeli: slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje. Ta mir, ki ga je nebeški usmiljeni Samaritan, naš gospod in odrešnik, Jezus Kristus, svetu pridobil in ga še zmiraj deliva v velikej gostilnici, kojoj je on ustanovil, namreč v svetej katoliškej Cerkvi, ostaja pa pri posameznih osebah, pri celih narodih in državah le, dokler so ljudje res blage volje, dobrega, Bogu in sv. Cerkvi udanega srea. Brž pa, ko začnejo ljudje in celi narodi sv. Cerkvo zapuščati, jo sovražiti, Boga tajiti, gubijo blagi mir božji, ugrabi jih zopet stari paganski nemir, nered in vsestranska nesreča. Jednako se godi v Evropi, deloma tudi v Ameriki, zadnja 3 stoletja. Krivoverski rogovileži so se s pomočjo lakomnih velikašev in vladarjev vzdignili prvič zoper sv. katoliško Cerkvo. Velik del Evrope je propal v lutrovske in kalvinske krivoverstvo, drugi del pa je pod ošabnimi ministri in pod vladarji, ki so hrepeneli po absolutizmu t. j. po samovoljnem vladanju v svetnih in verskih zadevah, zatrl vso versko in politično svobodo. Mogočni grajščaki in bogati mestjani so jim pomagali in tako je nastalo novo zatirovanje upliva sv. Cerkve po vsej zapadni Evropi. Ali prevzetni vladarji so si grozovitno šibo izredili. Novo in razuzdano neverstvo se je iz njihovih gradov izlilo na plemstvo in mestjanstvo, ki se je naposled spuntalo zoper vladarje; nastala je strahovita francoska revolucija, narodil se je — liberalizem. Kralje in vladarje so ubili n. pr. francoskega, druge pregnali ali jim vladarsko oblast tako skr-

čili, da le še podpisujejo, kar jim liberalne zbornice poslancev in iz teh vzeti ministri sklepajo in predlagajo. Vladarji in plemstvo so zgubili prejšnje pravice, kmetskim ljudem so se prejšnji davki in bremena v vedno rastoče dače spremenila, mestjani in denarni mogotci pa so pri novošegnej mnogovrstnej svobodi prišli na vrh. Liberalci skušajo sedaj v gospodstvu vzdržati prvič se po nalašč sebi v korist osnovanih volilnih redih, drugič po zatirovanju cerkvenega upliva na ljudi in tretjič po mnogovrstnem izesavanju menj premožnega prebivalstva itd. Sicer se nikoli poprej ni toliko govorilo o svobodi, kakor v liberalnej dobi, vsem se je privoščila, le sv. katoliškej Cerkvi ne. Zato naletimo zopet na preganjanje sv. Cerkve in nedavno bil je jeni glavar vseh dežel oropan, papež pogreša svobode in pomočkov, potrebnih mu za uspešno vladovanje vesoljne Cerkve. Liberalizem, narodivši se iz neverstva, je prisiljen, ako hoče dosleden biti, cerkveni upliv zatirovati in neverstvo dalje širiti, kar le preveč marljivo dela, posebno od te dobe, ko je vse šolstvo sv. Cerkvi in krščanstvu več ali menje izneveril. Ali ravno to početje mu je in bodo v pogubo. Strup svojega neverstva izlivajo liberalci z neko strahovito gorečnostjo na prosto ljudstvo. Ko se ga pa to navzame, vzdigne se proti liberalnim gospodom, pa ne samo proti tem, ampak proti vsemu človeškemu redu ter boče nov red ustanoviti na razvalinah sedanjega, na popolnem neverstvu in neznaboštvu. Ker število ubožcev vsled liberalnega gospodarstva vedno raste, množi se tudi število nezadovoljnih, nevernih upornikov, ki hočejo, enako liberalcem, na zemlji uživati rajsko veselje, vero in up na nebeško so zgubili. In ker morejo le silama prodreti, zbirajo svoje moči in jih združujejo. Na Francoskem se imenujejo komunisti, ker hočejo vse premoženje bogatašev med seboj razdeliti; na Ruskem se nazivljajo: nihilisti, ker na nič ne verujejo in vse dosedanje zametujejo, na Nemškem pa in drugod jim je ime socialisti, ker hočejo sedanji družbinski red zatreti, zakonsko zavezo odpraviti, vsako pravico do kakega posestva popolnem iztrebiti. Svet stoji

před novo in najstrahovitnešo revolucijo in uže lani se je začela glasiti, ko so zaporedom ljuti socialisti napadali nemškega cesarja, italijanskega in španskega kralja, ruske ministre. Tako je človeštvo v 300 letih zašlo do brezna in propada, iz katerega žuga vstati še prej nezaslišano ba barstvo. Lutovci in Kalvinci so zavrgli cerkvene zapovedi, libe alci so se lotili deset božjih zapovedi in odpravili posebno 1., 2., 3., 6., deloma tudi 7. in 8. Toda socialisti ne marajo ne za cerkvene, ne za božje zapovedi, in ljudje so po tem takem polagoma zgubili ne samo sv. Cerkvo, Jezusa Kristusa, Boga, ampak so tudi zabredli tako, da rušijo narurne podlage človeške družbi!

Ali nimamo tukaj nobenega pomočnika več? Gotovo, da imamo; sv. katoliška Cerkva je ta pomočnik. Vendar tako, kakor je sedaj po liberalnih postavah zvezana in v paragrafe raznih, jenemu blagodušnemu uplivu nasprotujočih, postav vkljenjena, ne more ničesar zdatnega opraviti. Zato so pa ravno sedaj, ko mnogo ljudi čuti nevarnost socializma, jeni najvišji pastir, sv. oče papež Leon XIII. povzdignili svoj svarilni glas. Na sv. den pretečenega leta, ko so obhajali spomin na rojstvo Tistega, ki je ljudem pripravil pravi mir, objavili so velevažno pismo do vseh nadškofov in škofov celega sveta. V pismu razlagajo v prejasni in veličastni besedi uzroke nesreč, v katerih se človeštvo nahaja in katere mu še pretijo, ali ob enem tudi kažejo, da zamore sv. katoliška Cerkva edina pa tudi gotovo vsem pomagati, ako se njej privoščiti potrebne svobode! Pismo je neizmerno važno, podučilno in spodbudljivo tako, da ga bodemo prihodnjč začeli tudi bralcem „Slov. Gosp.“ objavljati. Rečeno pa bodi v pojasnilo, da se bo pismo samo leži razumevalo!

Zakaj je g. dr. Radaj govoril zoper potrdenje svoje in g. J. Fluherja volitve!

Ko smo novi poslanci prišli v Gradec in imeli 2. sejo dne 25. sept. 1878. je deželni odbornik Paierhuber poročal, kako sta volilca Miha Nasko in Franc Soršak tožbo vložila pri okrajnej sodnji v Slov. Bistrici zoper Jurija Mlakarja, Janeza Šerbelja in Mat. Razgoršeka, potem pri mariborskej sodnji zoper Jakoba Rataja, Roterja in Marčiča, češ da so ti volilne glase kupovali in prodavali. Iz volilnega zapisnika bilo je pa razvidno, da so samo Šerbelj, Razgoršek in Rataj volilni možje, drugi zatoženci so se kupovanja in prodavanja glasov baje le udeležili. Akoravno pa zoper kandidata dr. Radaja in Janeza Fluherja tožba ničesar ne omenja, je vendar bil sprejet nasvet g. Paierhuberja ter se je sklenolo volitve še ne potrditi, ampak reč preiskavati. Res 8. okt. potem se oglasi zopet g. Paierhuber in poroča, da je vsa sodnijska preiskava v Slov. Bistrici bila zapstoj in brez uspeha; mariborska sodnja pa je rekla, da se je pri njej tožba vložila, kako je

baje posestnik Jakob Rataj moževoma Roterju in Marčiču nekaj obečal dati, če ga izvolita za volilnega moža za srenjo Bistričko pri Lembahu, zoper dr. Radaja in Fluherja se pa ne toži in ne leti noben sum na nju, kakor da bi se kupovanja in prodavanja volilnih glasov bila udeležila. Kajti v pismenej tožbi se berejo sledeče besede: „Kdo je pa Jakobu Rataju naročil, naj si ta kupi častvolilnega moža, to nam ni znano, (Soršaku in Naskotu! Čudno, zakaj sta pa tedaj tožit šla, če nista ničesar vedela? Ured.) to pa dobro vemo, da je Jakob Rataj pri volitvi glasoval za dr. Radaja in g. Fluherja“. (Kar je se vé bil poglavitni greh! Ured.) Na to je g. Paierhuber nasvetoval, naj se volitev dr. Radaja in g. Fluherja potrdi. Ali zoper tako potrdenje sem jaz ngovarjal iz sledečih uzrokov: uže kmalu sprva zoper volitev samo ni nihče ngovarjal. Soršak in Nasko ngovarjala sta le zoper nekatere volilne moževe, ki so meni in g. Fluherju dali svoje glase. Vkljub temu deželni zbor volitve ni potrdil, ampak sklenil preiskavati. Preiskava še ni bila dognana in opetno poročilo g. Paierhuberjevo zboru ni povedalo nič novega, ampak le to, da so nekateri volilni možje zarad kupovanja in prodavanja volilnih glasov v sodnijskej preiskavi. To pa meni ni bilo dosti, da bi se sedaj volitev potrdila; kajti tako bi našim slovenskim in vseskozi poštenim volilcem vendar sum ostal, do so morebiti vendarle glase kupovali in prodavali. Jaz sem bil prepričan, da je vse le nesramno natolcevanje, vendar treba je bilo da rešim čast svojih volilcev. In hvala Bogu nisem se varal v poštenosti slovenskih volilcev. Kakor je „Slov. Gospodar“ v štey. 2. od 9. jan. poročal, se je dolženje naših volilcev, kakor bi ti bili glase kupovali in prodavali, pri obema sodnjama, pri slov. bistričkej in mariborskej, kot nesramno in torej izmišljeno pokazalo, volilci Šerbelj, Razgoršek in Rataj so nedolžni, vseskozi pošteni. Sedaj je poštenost slovenskih volilcev neskrnjena in očitna, deželni zbor pa zamore pri bližnjem zborovanju izvolitev dr. Radaja in g. Fluherja častno potrditi. Dr. Franc Radaj, poslanec.

Gospodarske stvari.

Umno gospodarstvo pri živinorejstvu.

Zadnja leta je število prebivalcev po mestih in trgih tudi pri nas znatno poskočilo: Dunaj u. pr. šteje z okolico vred več kakor 7 milijon. Gradec nad 100.000 ljudij. Ti povzijejo največ vsakojakega mesa, to dela meso drago, živinorejstvo pa kot vedno bolj koristen oddelek kmetijstva. Lepa živina najde vselej in povsod kupa, včasih jako dobrega. Zato moramo skrbeti, da živinorejo kolikor mogoče povzdignemo in dobiček sami zaslužimo, namesto, da bi ga nam drugi pu-